

великолепие’, происходит от прилагательного *лепый*, образованного от *лепить*, первоначально ‘прилегающий, липнувший’, затем ‘подходящий, хороший, красивый’.

Литература

- 1 Хогарт, У. Анализ красоты / У. Хогарт. – Л.: Искусство, 1987. – 144 с.
- 2 Маковский, М. М. Удивительный мир слов и значений: Иллюзии и парадоксы в лексике и семантике / М. М. Маковский. – М.: Высш. шк., 1989. – 200 с.
- 3 Александрова, З. Е. Словарь синонимов русского языка / З. Е. Александрова. – М.: Сов. энциклопедия, 1968. – 600 с.

К. У. Дземідзенка

Навук. кiр. А. А. Станкевіч,

д-р філал. навук, прафесар

ГІПЕРБАЛА ЯК ВЫЯЎЛЕНЧА-ВЫРАЗНЫ МОЎНЫ СРОДАК У ВЯСЕЛЬНЫХ ПЕСНЯХ ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

Мова народна-паэтычнай творчасці вызначаецца яркай вобразнасцю адлюстравання аб’ектыўнай рэчаіснасці. Вясельныя песні, якія з’яўляюцца аб’ектам нашага даследавання – адзін з найбольш развітых і да цяперашняга часу актыўна функцыянуючых на Гомельшчыне традыцыйных жанраў беларускага абрадавага фальклору. Адметнай асаблівасцю вясельна-абрадавай песні з’яўляецца метафарызацыя яе паэтычнага кантэксту. Метафара з’яўляецца важнейшым сродкам адлюстравання аб’ектыўнай рэчаіснасці, “універсальным прынцыпам свядомасці творчай асобы” (Ю. Лотман).

У сістэме тропаў метафарычнага тыпу ў вясельных песнях Гомельшчыны вылучаецца гіпербала, якая з’яўляецца адным з найбольш актыўных сродкаў слоўнай вобразнасці і экспрэсіўнасці. У вясельных песнях Гомельшчыны пры абмалёўцы вобразаў гіпербалізуюцца дзеянні герояў, уласцівасці прадметаў. Пры гэтым можа перабольшвацца: фізіялагічны або фізічны стан чалавека: *Штоб жылі, багацелі, Штогод пузацелі* [1]; *Дарую вам кусочак медзі, Штоб дзеці былі, як мядзведзі*; яго сацыяльнае становішча: *Дзяўчына, не тужы, Папала не ў хлеб, а ў каржы*; характарыстыка інтэнсіўнасці дзеяння: *Сем дзён хфартух шыла, А да абеда пашыла*; колькасць асоб ці прадметаў: *Сколькі на дварэ калкоў, Штоб столькі было сыноў*; памер прадметаў: *Жыцечка як боб, слёзачкі, як дроб*; аб’ём рэчыва: *З сямі бочак мучыца, З сямі рэчак вадзіца, З сямі курак-шчабятусаў яйца* і інш.

Выяўленча-выразная роля гіпербалы абумоўлена колькасным узмацненнем інтэнсіўнасці працэсу выконваемага ў час вясельна-рытуальнага дзеяння, істотных уласцівасцей прадмета або з’явы, характарыстыкі дзеючай асобы шлюбнай цырымоніі. Гіпербала як выяўленча-выразны моўны сродак павышае ступень эмацыянальнага ўздзеяння вясельнай песні, садзейнічае экспрэсівізацыі маўлення.

Літаратура

- 1 Тут і далей прыклады падаюцца паводле наступных фальклорна-этнаграфічных зборнікаў: Вяселле на Гомельшчыне: фальклорна-этнаграфічны зборнік / уклад. І. Ф. Штэйнер, В. С. Новак. – Мінск: ЛМФ “Нёман”, 2003. – 472 с.; Вясельная традыцыя Гомельшчыны: фальклорна-этнаграфічны зборнік / уклад. В. С. Новак. – Мінск: Права і эканоміка. 2011. – 485 с.